

GREENPEACE

Civil szervezetek közös álláspontja az Európai Unió vegyi anyag szabályozásának (COM(2003)644) – REACH – tervezetéről

Öt éves egyeztetés eredményeképpen 2003. novemberében egy új rendelettervezetet tett közzé az Európai Bizottság REACH néven (Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals). A rendelet fő célkitűzése, hogy egészségügyi valamint környezetvédelmi megfontolások alapján szabályozza az ártalmas vegyi anyagok előállítását és kereskedelmét, növelje az Unió vegyiparának versenyképességét és átláthatóságát, valamint fellendítse az alternatív, nem állatkísérleti módszerek alkalmazását.

Az európai lakosság 93%-ával egyetértésben hisszük, hogy a vegyi anyagok komoly hatással vannak egészségünkre és környezetünkre. Amellett, hogy a különböző vegyi anyagok milyen haszonnal járnak a társadalom számára, a tudományos kutatások egyre több esetben kapcsolatot mutatnak ki egyes vegyi anyagok hatása és olyan egészségügyi problémák között, mint például a rák, allergia vagy a terméketlenség. Felmérések bizonyítják, hogy a 35-65 év közötti lakosság körében a daganatos megbetegedésekért 80-90%-ban a körülöttünk található rákkeltő anyagok felelősek, illetve egy másik vizsgálat szerint az összes betegség negyedéért a vegyi anyagokat hibáztathatjuk.

Úgy gondoljuk, hogy a REACH megfelelő eszköz lehet az ipar felelős gondolkodásának, termelésének kialakításában és a fenntartható fejlődés elősegítésében azáltal, hogy mérsékeli a vegyi anyagok okozta káros hatásokat, támogatja a fejlesztéseket és növeli az emberek bizalmát a vegyipar iránt.

Sajnálatos tény, hogy az Európai Bizottság a vegyipar nyomására nagymértékben gyengítette a jogszabálytervezetet. Amennyiben a REACH célkitűzéseit és szabályozási rendszerét a parlament első olvasata után nem igazítják a jogszabálytervezetben meghatározott, illetve tudományos és társadalmi körökben is jogosan felmerülő igényekhez, a REACH nem lesz képes teljesíteni eredeti célkitűzéseit: az emberi egészség és a környezet védelmét. Ezért hangsúlyozzuk, hogy a REACH hatókörét tovább szűkíteni nem szabad!

Továbbá, a jelenleg érvényben lévő előírások szerint a vegyi anyagok teszteléséhez előreláthatóan állatok millióit kell majd felhasználni. Emellett a jelenlegi tervezet nem biztosítja az állatkísérleti adatok megosztását, valamint nem zárja ki annak lehetőségét, hogy egy anyag regisztrációja során párhuzamosan kísérleteket végezzenek. Mindezek nagymértékben növelik a REACH bevezetésének költségeit, és állatvédelmi szempontból is elégtelennek bizonyulnak.

Uniószerre a REACH hatásait vizsgáló tanulmányok kimutatták, hogy nagyságrenddel nagyobb a várható haszon, mint a költségek. A REACH magyarországi bevezetésének hatásait vizsgáló hivatalos tanulmány szerint az ezzel járó kiadások tízmilliárdos, míg a megtérülés százmilliárdos nagyságrendekre rúg.

Álláspontunk szerint tehát feltétlenül szükséges a REACH tervezetének módosítása az alábbi egészségügyi, környezet- és állatvédelmi célok figyelembevételével:

1. **A veszélyes anyagok használatának beszüntetése** – csak akkor lehessen egy adott ártalmas vegyi anyagot használni, ha nem áll rendelkezésre biztonságosabb alternatíva.
2. **A regisztrációs eljárás szigorítása** – a gyártók a 1 és 10 tonna/év mennyiségben gyártott vegyi anyagokról is biztosítsanak speciális biztonsági információkat. Továbbá, olyan rugalmas rendszert, mely biztosítja, hogy a regisztrációhoz olyan információk közzétevése legyen kötelező, melyek elengedhetetlenek az emberi egészség és a környezet védelméhez.
3. **Független audit** – biztosítani kell, hogy az ipartól származó információk független, minőségügyi audit során kerüljenek felülvizsgálatra.
4. **Az importból származó termékek ellenőrzése** – biztosítani kell, hogy az importból származó termékekben található vegyi anyagokra ugyanolyan információs követelmények legyenek érvényesek, mint az EU-ban készült termékekre vonatkozólag. Ez a kitétel a fogyasztók védelmét, valamint a piaci verseny egyenlőségét segíti elő.
5. **A vegyi anyagokkal kapcsolatos információk közzétevése** – a felhasználók, kereskedők, és fogyasztók számára elegendő információt kell biztosítani ahhoz, hogy megtudják, hogy az adott termék milyen vegyi anyagokat tartalmaz illetve, hogy megítélhessék, hogy a termékek megvásárlása milyen egészségügyi kockázatot jelent.
6. **Kötelező adatmegosztás** – az „Egy Anyag Egy Bejegyzés” (One Substance, One Registration – OSOR) javaslat alapján mind az állatkísérleti, mind a nem állatkísérleti adatok megosztását is kötelezővé kell tenni. Az OSOR bevezetésével meg lehet akadályozni a párhuzamos állatkísérleteket, csökkenthetőek a REACH költségei és a felhasznált állatok mennyisége.
7. **Alternatív kísérleti módszerek fejlesztése** – a regisztrációs díj egy részét az alternatív kísérleti módszerek fejlesztésére és validálására kell felhasználni annak érdekében, hogy az állatkísérleteket mielőbb tudományosan is elfogadott alternatív kísérleti módszerek váltsák fel.
8. **Állatkísérleti tervek benyújtása, érdekvédelmi elbírálása** – a REACH V és VI függelékeire vonatkozó kötelezettségek közé, be kell építeni az állatkísérletek engedélyezése iránti kérelmet. Továbbá, az elbírálási folyamat során más érdekvédelmi szervezetek mellett az állatvédő szervezeteket is egyenrangú félként kell elismerni, különösen az új Európai Vegyianyag Ügynökség (*European Chemicals Agency*) munkájával kapcsolatos kérdésekben.

Aláíró szervezetek és képviselőik:

Fauna Egyesület – Pencz Levente,
tel: 318-1535, levente@zpok.hu

Greenpeace – Csáki Roland,
tel: 392-7663, roland.csaki@greenpeace.hu

Levegő Munkacsoport – Simon Gergely,
tel: 411-0509, simong@levegő.hu

Magyar Természetvédők Szövetsége –
Dragos Tibor,
tel: 216-7297, dragi@mtvsz.hu

WWF Magyarország – Prommer Mátyás,
tel: 214-5554, matyas.prommer@wwf.hu